

UZ
LEUVEN

Muzlidoc

Fixatiemateriaal

Date: 20-Jun-2019 19:34

Onderstaande procedure is eigendom van UZ Leuven en mag niet zonder toestemming van de directie verspreid worden buiten UZ Leuven.

Dit geprint document is enkel geldig indien de inhoud overeenstemt met de definitieve geldige elektronische versie.

- [Muzlidoc acties](#)
  - [wijzig metadata](#)
  - [vergelijk met vorige gepubliceerde versie](#)
  - [bekijk overzicht van alle gepubliceerde versies](#)
  - [registreer kennisname](#)
  - [abonneren](#)

Protocoleigenaar	Toepassingsdatum	Revisiedatum	Vervaldatum	documentNr	uzVersieNr
Els Devriendt	2019-04-05	2021-10-05	2022-04-05	3934	4

andere metadata

instelling	UZLUZ Leuven (bron-instelling)
document-type	Procedure
trefwoorden	2102 vrijheidsbeperkende maatregel 4510 fixatiemateriaal 6269 fixatie 6113 fysieke beperking
Validators	Kris Kerckhofs Bart Vander Elst Jeannine Van Lil Petra Janssens
Eindvalidators	Koen Balcaen
Autorisator	Gert Van Assche

Inhoudstafel

- [Inleiding](#)

- Algemene aandachtspunten bij fysieke fixatie van de patiënt
- Fixatiemateriaal: soorten
  - Fixatiemateriaal alleen toepasbaar in de zetel
    - Driehoekslendengordel met schouderfixatie
  - Driehoekslendengordel met magneetslot
  - Fixatiemateriaal enkel toepasbaar in bed
    - Gekruiste driepuntsfixatie: polsband EN enkelgordel met enkelband EN lendengordel met magneten en sleutels
  - Fixatiemateriaal toepasbaar in bed en in de zetel
    - Polsbandjes OF enkelbandjes met linten en quick release knoop (enkel van toepassing in zone kritieke diensten!)
    - Beschermhandschoenen
    - Verpleegpyjama (eendelige pyjama)
  - Fixatiemateriaal toepasbaar in de patiëntenkamer
    - Halve deuren
  - Alternatieven voor standaard ziekenhuisbed
    - Poseybed
- Transport bij de gefixeerde patiënt
- Fixatiemateriaal: bevoorrading
- Disclaimer(s)

Inleiding

Het gebruik van fysieke fixatiemiddelen is vanuit een medisch en maatschappelijk standpunt en op een juridische en deontologische grond een middel van de laatste keuze. Enkel als de veiligheid van de patiënt (en/of anderen) en de behandeling op geen enkele andere manier kunnen gegarandeerd worden, is fysieke fixatie een aanvaardbare 'minst slechte' oplossing. Fysieke fixatie moet zeer doordacht toegepast en geëvalueerd worden. De zorgverlener moet het beschikbare fixatiemateriaal kennen om het op een juiste wijze te kunnen aanbrengen.

Voor meer informatie, raadpleeg de '[Richtlijn betreffende vrijheidsbeperkende maatregelen en fysieke fixatie ter beveiliging van de patiënt in UZ Leuven](#)'.

Algemene aandachtspunten bij fysieke fixatie van de patiënt

- Fixatie veronderstelt een verhoogd **toezicht van de patiënt**.
- Fixatie veronderstelt een **correct gebruik** van fixatiemateriaal zoals in de richtlijn van UZ Leuven is beschreven.
- Fixatie veronderstelt een individuele beoordeling van **de keuze van materiaal**.
- Het gebruik van fixatiemateriaal wordt **zo kort mogelijk** gehouden. Een regelmatige (her) evaluatie van de patiëntensituatie is cruciaal om het fixeren zo snel mogelijk te kunnen stoppen.
- Het gebruik van fixatiemateriaal **wordt geregistreerd** in de zorgmodule.
- Gebruikers moeten het materiaal regelmatig controleren en bij **slijtage** omruilen. Kapot of versleten materiaal moet teruggebracht worden naar de uitrustingscentrale (44008).
- Besteed bij fixatie extra aandacht aan **de preventie van decubitus**:
  - Voorzie wisselhouding om de 3 uur.
  - Leg risicopatiënten decubitus op een dynamische antidecubitusmatras. Dat kan in combinatie met alle beschikbaar fixatiemateriaal zoals hieronder beschreven.
  - Bij driepuntsfixatie: één zwevende hiel aan de vrije voet.

Fixatiemateriaal: soorten

Fixatiemateriaal alleen toepasbaar in de zetel

Driehoekslendengordel met schouderfixatie

Indicatie:

- Fysieke fixatie bij opzittende patiënten (zetel en rolstoel)
- Goede positionering van neurologische patiënten (patiënten die de neiging hebben voorover of opzij te vallen) (vb. CVA en anderen neurologische patiënten)
- Het fixeren met de driehoekslendengordel met schouderfixatie verhindert wegglijden.

Bijkomende aandachtspunten:

- Kan enkel aangebracht worden in zetels met tweedelige rugleuning.
- Controle strakheid bij het aanbrengen (met een tussenruimte van een platte hand)
- Short of broek noodzakelijk
- Moeilijk bij incontinentie patiënten (telkens opnieuw aanbrengen)
- Kan in combinatie met voorzettafel, maar is niet verplicht.

Onderhoud:

- Industriële was, via grote wascircuit (witte zakken).

Voorraad:

- Via uitrustingscentrale zelf af te halen

Bekijk de instructiefilm

Driehoekslendengordel met magneetslot

Indicatie:

- Fysieke fixatie bij opzittende patiënten (zetel en rolstoel)
- Enkel te gebruiken bij opzittende patiënten die niet de neiging hebben om voorover te vallen (zetel en rolstoel)
- Het fixeren met de driehoekslendengordel met magneetslot verhindert wegglijden.

Bijkomende aandachtspunten:

- Beschikbaar in maten S-M-L-XL (te herkennen aan gekleurde rand)
- Controle strakheid bij aanbrengen ter hoogte van lenden (met een tussenruimte van een platte hand)
- Short of broek noodzakelijk
- Moeilijk bij incontinentie patiënten (telkens opnieuw aanbrengen)

- Kan in combinatie met voorzettafel, maar is niet verplicht
- De magneetsleutel hangt aan een lanyard en moet altijd bij de patiënt aanwezig zijn (ook bij transport). Maak deze bijvoorbeeld vast aan achterkant van zetel of rolstoel buiten bereik van de patiënt

Onderhoud:

- • Magneten mogen **NIET** in de wasmachine, die zijn **eenheidsgebonden** en moeten altijd verwijderd worden en op de afdeling ontsmet worden.
- De lendengordel gaat zonder magneten naar de industriële was, via het grote wascircuit (witte zakken).

Voorraad:

- • Hoog-risico-afdeling: op voorraad op afdeling
- • Andere afdelingen halen het materiaal af op de uitrustingscentrale.

Bekijk de instructiefilm

Fixatiemateriaal enkel toepasbaar in bed

Gekruiste driepuntsfixatie: polsband EN enkelgordel met enkelband EN lendengordel met magneten en sleutels

Indicatie:

- Bij onrustig of agressief gedrag van de patiënt in bed waarbij nog enige bewegingsvrijheid toegelaten kan worden en waarbij polsbandjes alleen onvoldoende effect hebben.

Werkwijze:

- Gekruiste fixatie van één pols EN één enkel aan tegenovergestelde kant EN lendengordel
  - Scenario 1: Linkerpols EN rechterenkel op enkelgordel EN lendengordel
  - Scenario 2: Rechterpols EN linker enkel op enkelgordel EN lendengordel
  - Andere combinaties van driepuntsfixatie zijn **NIET** toegelaten
- Polsbanden en enkelbanden zijn verschillend!
- Beschikbaar in maten S-M-L-XL (te herkennen aan gekleurde rand)
- Met minimum twee personen aan te brengen

Aandachtspunten:

- Beddekken steeds omhoog plaatsen
- Regelmatig omwisselen van kant pols en enkel is absoluut noodzakelijk voor comfort van patiënt en preventie van eventuele andere letsels.

- Beperkte bewegingsvrijheid, verhoogd toezicht is absoluut noodzakelijk.
- Controle strakheid aanbrengen ter hoogte van lenden (met een tussenruimte van een platte hand)
- Opgelet met huidbeschadiging en decubituspreventie. Zwevende hielen: één zwevende hiel aan de vrije voet.
- De magneetsleutel hangt aan een lanyard en moet altijd bij de patiënt aanwezig zijn (ook bij transport). Maak die vast aan achterkant van het bed (op dezelfde plaats als een zuurstoffles)

Er is geen thumbnail gevonden voor beeldnummer 76637

- Overweeg in overleg met de arts ook een medicamenteuze behandeling van geagiteerd gedrag.

Onderhoud:

- Magneten mogen **NIET** in de wasmachine. Die zijn **eenheidsgebonden** en moeten altijd verwijderd worden en op de afdeling ontsmet worden.
- De lendengordel, polsbanden, enkelgordel en enkelbanden gaan zonder magneten naar de industriële was, via grote wascircuit (witte zakken).

Voorraad:

- Via linnenvoorraad per item op dienst
- Hoog-risico-afdelingen hebben grotere voorraad op afdeling.
- Bijkomend materiaal kan afgehaald worden op de uitrustingscentrale.

Bekijk de instructiefilm

Vijfpuntsfixatie: polsbanden EN enkelgordel met enkelbanden EN lendengordel met magneten en sleutels (Zweedse gordel)

Indicatie:

- Bij zeer onrustig of agressief gedrag van de patiënt in bed

Werkwijze:

- Fixatie van twee polsen EN twee enkels op enkelgordel EN lendengordel
- Polsbanden en enkelbanden zijn verschillend!
- Beschikbaar in maten S-M-L-XL (te herkennen aan de gekleurde rand)
- Met minimum twee personen aan te brengen

Aandachtspunten:

- Bedhekken steeds omhoog plaatsen.
- Geen bewegingsvrijheid, verhoogd toezicht is absoluut noodzakelijk.
- Controle strakheid bij aanbrengen ter hoogte van lenden (met een tussenruimte van een platte hand)
- Opgelet met huidbeschadiging en decubituspreventie.
- De magneetsleutel hangt aan een lanyard en moet altijd bij de patiënt aanwezig zijn (ook bij transport). Maak die vast aan achterkant van het bed (op dezelfde plaats als een zuurstoffles).

- Overweeg in overleg met de arts ook een medicamenteuze behandeling van geagiteerd gedrag

Onderhoud:

- Magneten mogen **NIET** in de wasmachine, die zijn **eenheidsgebonden** en moeten altijd verwijderd worden en op de afdeling ontsmet worden. De lendengordel, polsbanden, enkelgordel en enkelbanden gaan zonder magneten naar de industriële was, via het grote wascircuit (witte zakken).

Voorraad:

- Via linnenvoorraad per item op dienst
- Hoog-risico-afdelingen hebben een grotere voorraad op afdeling.
- Bijkomend materiaal kan afgehaald worden op de uitrustingscentrale.
- Er is een gecentraliseerde beschikbaarheid van vijfpuntsfixatiebedden voorzien waardoor iedere hospitalisatieafdeling snel een beroep kan doen op een bed met goed geïnstalleerde vijfpuntsfixatie.
  - Beschikbaar op campus Gasthuisberg: E 632 / E 640 / E 453 en E 446
  - Beschikbaar op campus Pellenberg: aan kapel (02) - 1 bed met geïnstalleerde 5-puntsfixatie (medium of large).
  - Het vijfpuntsfixatiebed kan onmiddellijk in gebruik genomen worden. Bij het afhalen: naam van de afdeling noteren op het uitleenblad.

Bekijk de instructiefilm

Verpleegdeken (met openingen voor drainagemateriaal)

Indicatie:

- Fysieke fixatie in bed
- Plukgedrag, rusteloos gedrag (lichte onrust)

Bijkomende aandachtspunten:

- Altijd in combinatie met bedhekken
- Beschikbaar in één maat
- Voldoende beweegruimte, uitgezonderd bij zwaarlijvige patiënten
- Incontinentie patiënten: indien bevuild, volledige vervanging verpleegdeken (patiënt moet uit bed tijdens deze procedure)
- Kan in combinatie met sondes via de daarvoor voorziene openingen
- Verpleegdeken hangt vast aan de matras: bij beweging (draaien) gevaar voor meentrekken matras, fixeer daarom het verpleegdeken aan de vaste gedeeltes van het bedframe met de daarvoor voorziene linten.
- Kan in combinatie met een anti-decubitus matras. Hiervoor is wel een verbredingsstuk nodig, te verkrijgen op de uitrustingscentrale

Onderhoud:

- Industriële was, via grote wascircuit (witte zakken).
- Zorg er altijd voor dat een volledige set (boven en onderkant) in de was gaat. **Doe alle ritssluitingen dicht.**

Voorraad:

- Via linnenvoorraad voor hoog-risico-afdelingen. Laag-risico-afdelingen kunnen verpleegdeken afhalen op de uitrustingscentrale.
- Tussenstuk voor antidecubitusmatras is te verkrijgen op de uitrustingscentrale.

Fixatiemateriaal toepasbaar in bed en in de zetel

Polsbandje OF enkelgordel en enkelbandje met magneten

Indicatie:

- Fysieke fixatie in bed of zetel
- ENKEL bij lichte agitatie om therapieonderbreking te voorkomen
- **NIET veilig** bij ernstige agitatie
- In regel **GEEN** combinatie van pols- en enkelbanden

Werkwijze:

- Polsband OF enkelgordel met enkelband
- Pols- en enkelbanden zijn verschillend!
- Beschikbaar in maten S-M-L-XL (te herkennen aan de gekleurde rand)
- Vast te maken aan het bedframe of het vast gedeelte van de zetel

Bijkomende aandachtspunten:

- Individueel aan te passen bewegingsvrijheid
- Opgepast voor afsnoeren polsen
- Magneetsleutel moet aan lanyard altijd bij patiënt aanwezig zijn (ook bij transport). Maak deze vast aan achterkant van bed (zelfde plaats als zuurstoffles)

Er is geen thumbnail gevonden voor beeldnummer 76637

Onderhoud:

Magneten mogen **NIET** in wasmachine, deze zijn **eenheidsgebonden** en moeten steeds verwijderd worden en op de afdeling ontsmet worden. De polsbanden OF enkelgordel en enkelbanden gaan zonder magneten naar industriële was, via het grote wascircuit (witte zakken).

Voorraad:

Via linnenvoorraad per item op dienst, hoog risico afdeling hebben grotere voorraad op afdeling. Bijkomend materiaal kan afgehaald worden op de uitrustingscentrale.

Polsbandjes OF enkelbandjes met linten en quick release knoop (enkel van toepassing in zone kritieke diensten!)

Indicatie:

- Enkel gebruiken binnen **de zone kritieke diensten**
- Fysieke fixatie in bed of in de zetel
- Enkel om **therapieonderbreking** te voorkomen
- **Niet** bij ernstige agitatie
- Enkelbandjes met linten **niet gebruiken in de zetel**
- In regel geen combinatie van pols- en enkelbanden

Bijkomende aandachtspunten:

- • Individueel aan te passen bewegingsvrijheid
- • Opgepast voor afsnoeren polsen
- • Enkel aan te brengen met quick-release knoop aan vast gedeelte van bed of zetel

Onderhoud

- • Industriële was, via het wascircuit bedlinnen

Voorraad

- • Via linnenvoorraad binnen de zone kritieke diensten (verpakking per twee)

Aanbrengen polsbandjes met linten: bekijk de instructiefilm

Knoop aanbrengen en losmaken: bekijk de instructiefilm

Beschermhandschoenen

Indicatie:

- Plukgedrag, rusteloos gedrag met gevaar voor verwijderen van infuusmateriaal, sondes en incontinentiemateriaal

Bijkomende aandachtspunten:

- Bedlegerige en opzittende patiënten
- Kan in combinatie met polsbandjes met magneten.
- Zorg voor voldoende bewegingsvrijheid.

Onderhoud:

- Industriële was, via wascircuit bedlinnen

Voorraad:

- Via de uitrustingscentrale af te halen.

Verpleegpyjama (eendelige pyjama)

Indicatie:

- Plukgedrag, rusteloos gedrag met gevaar voor verwijderen van infuusmateriaal, sondes en incontinentiemateriaal

Bijkomende aandachtspunten:

- Beschikbaar in maat S-M-L-XL
- Pyjama met korte en lange broek beschikbaar
- Aandacht voor decubituspreventie bij bedlegerige patiënten ter hoogte van **de ritssluiting op de rug**

Onderhoud:

- Industriële was, via wascircuit bedlinnen

Voorraad:

- Via uitrustingscentrale zelf af te halen

Fixatiemateriaal toepasbaar in de patiëntenkamer

Halve deuren

Op de meeste afdelingen zijn een of meerdere halve deuren aanwezig.

Indicatie:

- Gebruiken bij patiënten met dwaalgedrag

Alternatieven voor standaard ziekenhuisbed

Poseybed

Indicatie:

Een combinatie van cognitieve stoornissen, gedragsveranderingen en mobiliteitsproblemen waarbij bovenstaand fixatiemateriaal ontoereikend is.

- Motorische beperkingen waarbij valgevaar ontstaat
- Cognitieve problemen (desoriëntatie in tijd en ruimte, geheugenproblemen)
- Gedragsproblemen: motorische onrust en impulsief gedrag

Bijkomende aandachtspunten:

- Moeilijk te gebruiken bij incontinentie patiënten met smeergedrag. Reiniging gebeurt door firma
- Kan niet in de pendel, afbestellen en opnieuw bestellen bij transfer tussen Gasthuisberg en Pellenberg

Te huren via:

- Aanvraag ingelezen in PeopleSoft + mail naar: aanvraagtentbed@uzleuven.be of dect 47469
- Wij verwittigen de firma en de huur gaat in vanaf levering.
- Stopzetting wordt gemeld via mail: aanvraagtentbed@uzleuven.be of dect 47469.
- Firma wordt verwittigd, bed wordt opgehaald en afrekening volgt.
- Als het langdurig gebruikt wordt, is er een tussentijdse wissel mogelijk aan 396.88 euro, de huur verloopt normaal verder.

Laag-laag bed

Indicatie:

- Fysiek zelfstandige patiënten met een valrisico
- Patiënten met dwaalgedrag in de kamer

Bijkomende aandachtspunten:

- Plaats bed in laagste stand of aangepaste hoogte zodat de patiënt comfortabel en veilig kan rechtstaan
- Laat bedhekken omlaag
- Bedden beschikbaar:
  - op campus Gasthuisberg: E 632 / E 640 / E 453 en E 446
  - op campus Pellenberg: aan kapel (02)

Transport bij de gefixeerde patiënt

- De magneetsleutel hangt aan een lanyard en moet altijd bij de patiënt aanwezig zijn, ook bij transport of het verlaten van de afdeling.
- Maak de lanyard vast aan de achterkant van het bed, zetel of rolstoel (op dezelfde plaats als een zuurstoffles).

Er is geen thumbnail gevonden voor beeldnummer 76637

- Vermeld op de aanvraagbon CPV de aanwezigheid van fixatiemateriaal

Fixatiemateriaal: bevoorrading

- Via linnenvoorraad per afdeling (aantallen bepaald door risico):
  - Polsbanden met magneten
  - Enkelgordel en enkelbanden met magneten
  - Lendengordel met magneten
  - Driehoeksgordel met magneet slot (zetel) op risicoafdelingen
  - Pols- en enkelbanden met linten (enkel zone kritieke diensten!)
  - Verpleegdeken (enkel hoog risico afdelingen)
- Zelf af te halen bij uitrustingscentrale:
  - Verpleegdeken (laag-risico-afdelingen)
  - Beschermhandschoenen
  - Poseybed (indien besteld via bovenstaande procedure)
  - Eendelige pyjama
  - Driehoekslendengordel met schouderfixatie
- Extra informatie
  - Voor vragen rond bevoorrading kun je contact opnemen met:
    - De uitrustingscentrale (dect 44008)
    - Jeannine Van Lil (dect 44005)
    - Kris Schepers (dect 44016)
    - Na 16 uur de hoofdverpleegkundigen van wacht / nachtsupervisie (dect 41296)
- Uitgeleende materialen worden na gebruik gereinigd teruggebracht naar de uitrustingscentrale

Disclaimer(s)

Algemene disclaimer UZ Leuven procedures

Algemeen

Deze procedure heeft als doel een bijdrage te leveren aan een goede, verantwoorde en doelmatige zorg- en dienstverlening. Bij wijzigingen of twijfel ten aanzien van de uitvoering van deze procedure of in situaties waarin deze procedure niet voorziet, raadpleegt men de direct leidinggevende. Deze verwittigt de protocoleigenaar en/of stafmedewerkers protocolmanagement (indien van toepassing), zodat mogelijke onduidelijkheden of tekortkomingen onmiddellijk kunnen gecorrigeerd worden en bij een volgende revisie worden opgenomen.

Afwijken van deze procedure kan soms noodzakelijk zijn, doch men zal het afwijken van deze procedure te allen tijde moeten kunnen motiveren. Deze procedure kan en mag nimmer de plaats innemen van het eigen denken en handelen van de ziekenhuismedewerker. De ziekenhuismedewerker kent en neemt bij het hanteren van deze procedure zijn of haar eigen verantwoordelijkheid.

Copyright & Disclaimer

De proceduretekst die u hierbij kan raadplegen is uitgewerkt in opdracht van UZ Leuven **en is uitsluitend bestemd voor toepassing binnen de bedoelde context.**

Betrokken tekst is auteursrechtelijk beschermd. Hij mag op geen enkele wijze, ook niet ten dele, worden opgeslagen (anders dan noodzakelijk om deze webpagina te kunnen bekijken), gekopieerd, gewijzigd, gereproduceerd, openbaar gemaakt of gedistribueerd zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van UZ Leuven.

Deze proceduretekst werd met de nodige zorg voor doeltreffendheid, volledigheid en juistheid opgesteld. Dit sluit niet uit dat hij onvolkomenheden kan bevatten.

UZ Leuven, noch de auteurs van de proceduretekst, noch de medewerkers van UZ Leuven of de KU Leuven kunnen door derden aansprakelijk worden gesteld voor om het even welke rechtstreekse of onrechtstreekse schade bij wie dan ook naar aanleiding van het ter kennis nemen, toepassen of aanwenden van de in de proceduretekst voorkomende informatie en eventuele wijzigingen.

Alle vermelde informatie heeft daarenboven een louter algemeen karakter en is niet direct bestemd voor individuele personen en concrete situaties. Alle verantwoordelijkheid berust steeds uitsluitend bij degene die de informatie betreffende de procedure gebruikt, op welke wijze ook.